

Summary

A new site, only tentatively dated so far to the Neolithic or Eneolithic, was discovered during a rescue excavation in Ostrovačice (Brno-Country District).

Alžběta Čerevková, Katarína Čerňavová

Přerov (okr. Přerov)

Ul. Dvořákova, parc. č. 2559/1.

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4578786N, 17.4752669E

V prosinci 2020 realizovali pracovníci Muzea Komenského v Přerově, p. o., první etapu záchraného archeologického výzkumu na ploše nově budovaného parkoviště v areálu přerovské nemocnice. Areál nemocnice se nachází na levém břehu řeky Bečvy při východním okraji městské zástavby. Jde o mimořádně exponovanou lokalitu situovanou na staré říční tzv. Radslavické terase, která o několik metrů nápadně převyšuje prostor říční nivy. Nadmořská výška polohy se pohybuje okolo 220 m.

První archeologické nálezy na lokalitě byly zaznamenány v souvislosti s výstavbou nemocnice v roce 1937, kdy byla nalezena raně středověká nádoba a kostěná brusle. V letech 1964–1965 došlo při úpravě teras v zahrádkářské kolonii pod nemocnicí „Za kapličkou“ k nálezům zlomků keramiky ze starší doby železné a raného středověku (Jašková 1970, 121–122).

Z předběžných výsledků první etapy současného záchraného archeologického výzkumu vyplývá, že nápadná koncentrace nálezů se nacházela až v úrovni samotného podloží, případně v půdním horizontu, který na něj nasedal. Intaktní podloží tvořily písčito-jílovité sedimenty světle žlutohnědého zabarvení. Nejvíce neolitických nálezů bylo zaznamenáno na ploše o rozměrech 5 × 5 m.

V náleзовém souboru převažují fragmenty neolitické tenkostěnné a silnostěnné keramiky. Silnostěnná keramika, zhotovená z hrubší keramické hmoty s výraznějším obsahem ostřiva, měla tmavě černošedou až hnědou barvu výpalu. Tenkostěnná keramika byla zhotovena z jemné plavené keramické hmoty světle šedé až hnědé barvy výpalu. Jednotlivé střepy pochází z polokulovitých nádob, jejichž povrch nesl rytou a vhloubenou výzdobu, kterou tvořily převážně ryté horizontální linie, na kterých byly umístěny notové značky kruhového či oválného tvaru.

Výzdoba keramiky umožňuje datovat získaný materiál do mladšího stupně kultury s lineární keramikou, fáze IIb. Kromě neolitické keramiky se podařilo v místě budovaného parkoviště zachránit také několik kusů kamenné štípané industrie (čepele, škrabadlo). Nástroje byly zhotoveny ze silicitu krakovsko-čenstochovské jury.

Na katastrálním území města Přerova jde o první výraznější doklad existence osídlení z doby staršího neolitu. Sídlištní aktivity kultury s lineární keramikou byly na levém břehu řeky Bečvy povrchovými sběry doloženy nejbližší na katastrech obcí Radslavice a Sušice u Přerova, na pravém břehu pak na katastrech přerovských místních částí Dluhonice, Předmostí a Lýsky (Schenk 2007, 224–229).

Literatura

Jašková, M. 1970: Archeologické nálezy z Přerova. In: B. Klíma, L. Hosák (eds.): *Dějiny města Přerova. Díl I.* Přerov: Městský národní výbor, 115–126.

Schenk, Z. 2007: Jihozápadní část Moravské brány v době kultury s lineární keramikou. In: R. Tichý (ed.): *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 25. zasedání badatelů pro výzkum neolitu Čech, Moravy a Slovenska.* Hradec Králové 30. 10. – 2. 11. 2006. Archeologické studie Univerzity Hradec Králové, Svazek 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 211–244.

Summary

In 2020, a salvage excavation was conducted in Dvořákova Street in Přerov (Přerov District) in the area of a new parking lot built on the grounds of a local hospital. A later phase of the Linear Pottery culture occupation was newly detected at the site.

Zdeněk Schenk

Radslavice (k. ú. Radslavice u Přerova, okr. Přerov) „Záhonky“, parc. č. 540/36.

Neolit. Náhodný zásah/nález. Průzkum.

Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

Lokalizace: WGS-84 – 49.4792197N, 17.5342503E

V roce 2020 byl na katastru obce Radslavice u Přerova během povrchového sběru realizovaného spolupracovníkem Muzea Komenského v Přerově, p. o., B. Gibalou získán ojedinělý nález kamenné štípané industrie z neolitu. Místo nálezu se nachází na zarovnaném povrchu staré říční Radslavické terasy, přibližně 1,5 km východně od obce Radslavice, v trati „Záhonky“. Jde o polohu na levém břehu uměle upraveného koryta potoka Libuše, která hraničí s katastrem obce Sušice u Přerova. Nadmořská výška polohy činí 230 m. Nalezeným předmětem je masivní kýlovité jednopodstavové jádro silicitu krakovsko-čenstochovské jury (obr. 18). Na povrchu jádra je místy zachována bílošedá kůra. Celková délka jádra činí 185 mm, šířka 76 mm, výška 98 mm. Hmotnost činí 1230 g. Svými rozměry se silicové jádro řadí mezi největší dosud nalezené exempláře z Přerovska.

Nález lze rámcově datovat do období neolitu a můžeme jej spojit se sídlištními aktivitami, které byly v roce 2020 lokalizovány na pravém břehu potoka Libuše na sousedním katastru obce Sušice u Přerova za pomoci ortomap terénu. Na snímcích jsou díky ideálnímu porostovému příznakům zřetelné i kůlové jámy místy uspořádané do paralelních řad, jež vytvářejí půdorys dlouhých neolitických staveb.

Obr. 18. Radslavice. Neolitické silicové jádro. Foto Z. Schenk.

Fig. 18. Radslavice. Neolithic core made from siliceous rock. Photo by Z. Schenk.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

An isolated Early Neolithic core made from silicite of the Kraków-Częstochowa Jurassic (Fig. 18) was found in 2020 by B. Gibala in the “Záhonky” field in the cadastral area of Radslavice u Přerova (Přerov District).

Zdeněk Schenk, Bohumil Gibala

Rosice (k. ú. Rosice u Brna, okr. Brno-venkov)

Ul. Cukrovar, parc. č. 1802/6.

Neolit, kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1872133N, 16.3712692E

Záchraný archeologický výzkum byl vyvolán výstavbou rozsáhlého výrobně skladovacího areálu v těsné blízkosti města Rosice. Lokalita se nachází mezi ulicemi Cukrovar, spojující Rosice se Zastávkou, a vodními toky Bobravou a Habřinou. Při skrývce pro budování halového prostoru a příjezdové komunikace bylo identifikováno několik zahluobených objektů, jejichž vrchní vrstva byla silně narušena dřívější agrární činností. Z toho důvodu bylo obtížné s jistotou definovat hranice jednotlivých objektů, které byly jinak poměrně dobře odlišitelné od sprašového podloží. Výzkum byl v některých místech komplikován prosakující spodní vodou. Většinu objektů bylo možné interpretovat jako sídlištní jámy, případně hliníky. Podle získaného materiálu lze těžiště osídlení lokality datovat do období kultury s lineární keramikou, část nálezů je však možné zařadit pouze rámcově do období neolitu. Obsáhlý nálezný fond je postupně zpracováván. Záchraný výzkum bude pokračovat v následujícím roce dle rozsahu výkopových prací.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A new Neolithic settlement was discovered in the cadastral area of Rosice u Brna (Brno-Country District). According to the findings made so far, the site is dated to the Linear Pottery culture period. The research will continue in the following year.

Alžběta Čerevková, Katarína Čerňavová, Jaroslav Novotný

Rozdrojovice (okr. Brno-venkov)

„U Kříže“, parc. č. 638/43.

Moravská malovaná keramiky (neolit). Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.2493019N, 16.5123217E

V roce 2020 byla na známé neolitické lokalitě Rozdrojovice – „U Kříže“ prozkoumána při stavbě rodinného domu parc. č. 638/43. Na ploše stavby se nacházelo celkem 18 povětšinou rozsáhlých archeologických objektů charakteru nepravidelných stavebních jam – hliníků. Z výplně těchto objektů bylo vyzvednuto množství movitých nálezů, zejména zlomků keramiky, ale evidujeme zde

i poměrně početný soubor kamenných nástrojů. Všechny prozkoumané objekty chronologicky náleží lengyelské fázi zdejšího neolitického osídlení.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A plot with 18 Lengyel culture features was examined in 2020 during a rescue excavation in connection with a family house construction in the Rozdrojovice – “U Kříže” field in Rozdrojovice (Brno-Country District).

Marek Lečbych

Senorady (okr. Brno-venkov)

„Červenice“.

Mladší neolit. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: neuvedeno.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1269111N, 16.2332067E

Během dohledu nad výkopem pro kabel nízkého napětí vedoucí k nově budované telekomunikační věži v trati „Zadní bílá“ byl v profilu dokumentován nevýrazný mělký objekt. Podle několika málo nalezených keramických fragmentů lze jeho stáří jen orientačně datovat do mladšího neolitu, snad do období lengyelské kultury.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

An indistinctive shallow feature probably datable to the Lengyel culture period was documented in the profile during the supervision of the digging for a low voltage cable in the “Červenice” field in the cadastral area of Senorady (Brno-Country District).

Jiří Kala

Skalička (k. ú. Skalička u Hranic, okr. Přerov)

„Od Zámorsků“, parc. č. 438/1–5.

Kultura s lineární keramikou. Sídliště. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o.

V roce 2018 byla na katastru obce Skalička u Hranic provedena archeologie Muzea Komenského v Přerově, p. o., revizní povrchová prospekce v místě staroneolitického sídliště objeveného v roce 2012 J. Doupalem. Lokalita se nachází přibližně 0,5 km východně od obce Skalička, v trati „Od Zámorsků“. Doklady osídlení prvních zemědělců jsou koncentrovány nad soutokem Hlubockého potoka s jeho bezejmenným pravostranným přítokem při jižním okraji údolní nivy řeky Bečvy. Nadmořská výška polohy se pohybuje mezi 268–274 m.

V získaném keramickém materiálu jsou zastoupeny jak zlomky z hrubších silnostěnných nádob s výraznějším obsahem ostrůva, tak fragmenty okrajů a výdutí tenkostěnných nádob z jemně plaveného keramického těsta, které nesou výzdobu v podobě tzv. notových značek umístěných na tenkých rytých liniích. V několika případech se vyskytla také plastická výzdoba v podobě různě tvarovaných výčnělků (obr. 19). Barva výpalu zdejší staroneolitické keramiky se pohybovala od tmavě hnědé přes světle šedohnědou po béžovou.